

вихованець московського дитбудинку. Петра науковець також брав із собою у відрядження. Дитина відразу ж полюбила своїх прийомних батьків і з гордістю почала носити прізвище Лідова. Про це хлопчик пізніше згадував: «У цій сім'ї я знайшов усе те, що так жорстоко відібрало у мене життя – любов, розуміння, опору та підтримку»

На жаль, хвороба та смерть у 1919 р. професора Олександра Павловича Лідова зруйнувала родинне щастя, сім'я втратила люблячого чоловіка та батька. Уже з тринадцяти років Петро Лідов змушений був працювати на Харківській сірниковій фабриці. У 1920 р. підліток вступив до комсомолу, з цього ж року розпочалася його журналістська діяльність. У 1930 р. він одружився з Галиною Яківною Олійник, переїздить до Москви, де з 1937 р. став кореспондентом газети «Правда».

Петро Лідов помер під час Великої Вітчизняної війни. Однак, залишив після себе газетну замітку під назвою «Таня» та деякі нариси фронтових подій. Саме Петро Олександрович розповів про Зою Космодем'янську. У Петра Олександровича Лідова було троє дітей: дві доньки – Світлана та Наталія і найменший син Олексій, який народився у 1940 р. Олексій Петрович Лідов був фотокореспондентом, спецкором та завідувачем відділу Держтелерадіо СРСР. Отже, син та онуки професора О.П. Лідова, на жаль, не продовжили його справу на науковій ниві, однак стали професійними журналістами.

Таким чином, Олександр Павлович Лідов був люблячим батьком та зразковим сім'янином, професора поважали та любили його учні та родина.

Горб І.Ю.
НТУ «ХП»

НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ТА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В.Л. КІРПІЧОВА ЯК НАСНАГА ДЛЯ СТУДЕНТСТВА

Яскравою сторінкою історії НТУ «ХП» є діяльність його першого директора (ректора) Віктора Львовича Кірпи́чова. Здобувши ґрунтові технічні знання у військовому навчальному закладі і поглибивши їх самоосвітою, він став одним з найвидатніших учених-механіків Росії другої половини ХІХ ст. і знаним реформатором вищої технічної освіти свого часу. Тому призначення 1885 р. В.Л. Кірпи́чова на посаду керівника Харківського технологічного інституту було не випадковим. З іменем цього вченого розпочалася історія вищої технічної школи в Україні.

Під керівництвом Віктора Львовича в ХТІ створено систему підготовки інженерів-технологів. Ця система спиралася на підвалини фундаментальних та технічних наук. Прикладний характер досліджень опирався на низку спеціальних технічних лабораторій. У ХТІ діяла потужна бібліотека технічної літератури, окрім цього було створено кабінети природничих наук.

В.Л. Кірпи́чов дбав про розширення ХТІ. На викладацьку роботу в ХТІ запрошувалися визначні науковці, які своєю діяльністю заохочували студентів

до творчості в різних галузях техніки. Серед них були А.І. Предтеченський, П.М. Мухачов, К.О. Зворикін, В.С. Кнаббе, В.О. Геміліан, М.М. Бекетов.

Віктор Львович вважав, що інженер має бути керівником і організатором виробництва. З цією метою до навчальних планів додавалися нові дисципліни з фабричної гігієни та політичної економії. Фундатор ХТІ був талановитим педагогом. Студентів називав своїми дітьми, був для них вимогливим і справедливим батьком, виховував у студентах християнські демократичні цінності, повагу до людей праці, патріотичне служіння економічному прогресу своєї країни.

Отже, навіть коротко розглянувши науково-організаційну та педагогічну діяльність В.Л. Кірпичова, варто визнати, що нинішні досягнення НТУ «ХПІ» спираються на подвижництво фундатора нашого університету. Всебічна його діяльність була, є і буде життєвим дороговказом для студентської молоді.

Грезенталь А.С.
НТУ «ХПІ»

ПЕРШІ КРОКИ ЛЮДСТВА В ОСВОЄННІ КОСМОСУ

Впродовж століть людство намагається дати відповідь на запитання – як виникла Сонячна система, що знаходиться в космосі і наскільки він безмежний. З кожним днем ми все ближче наближаємося до розв'язання даного запитання, завдяки науковим відкриттям та освоєнню космосу.

Холодна війна... СРСР і США ведуть змагання за світову першість. Цей період був складним, але продуктивним для кожної зі сторін та їх союзників. Незважаючи на великий потенціал Америки, радянська держава не поступалася ні в ядерних розробках, ні в освоєнні космосу. 1956 рік, під час прийому західних дипломатів в польському посольстві в Москві, Н. Хрущов вимовив свою знамениту тезу: «Подобається вам чи ні, але історія на нашому боці. Ми поховаємо вас», шокувавши всіх присутніх.

Перший супутник запускався з поспіхом. Так як американці готувалися відправити свій перший космічний апарат в 1958 р. Проте в Москві підозрювали, що це може статися і раніше, але точних даних не було. У жодному разі, пропускати вперед американців ніхто не збирався. 4 жовтня 1957 р. о 10-29 за московським часом в Радянському Союзі запущено перший у світі штучний супутник Землі.

Першим в історії штучним об'єктом, який здійснив суборбітальний космічний політ, була німецька ракета «Фау-2», успішне випробування якої було проведено на початку 1944 року. З запуску трофейних, а пізніше модифікованих ракет «Фау-2» починались як американські, так і радянські ракетні і космічні програми. У 1953 р. в СРСР провели успішне випробування ракети Р-5, яка стала принциповим кроком вперед порівняно з «Фау-2». Маючи дальність польоту 1200 км, Р-5 стала першою радянською ракетою з ядерним зарядом і була прийнята на озброєння в 1956 р.